

Tämä on rinnakkaistallenne. Sen viitetiedot saattavat erota alkuperäisestä /

This is a self-archived version of the original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Version: publisher's version

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä: /

To cite this article please use the original version:

Raatikainen, Kukka-Maaria & Koponen, Leena & Markoff, Essi 2024. Sairaanhoidajat nopeasti osaajapulaa paikkaamaan. Suomenopettajat (1), 52-55.

Sairaanhoitajat nopeasti osaajapulaa paikkaamaan

Sairaanhoitajista, kuten monista muistakin terveysalan ammattilaisista, on pula suomalaisilla työmarkkinoilla. Paradoksaalisesti Tilastokeskuksen mukaan Suomessa asuu vähintään 600 EU-/ETA-maiden ulkopuolella kotimaassaan sairaanhoitajaksi valmistunutta ja ammatissaan työskennellyttä, jotka eivät ole pätevyityneet Suomeen sairaanhoitajaksi.

TEKSTI KUKKA-MAARTIA RAATIKAINEN, LEENA KOPONEN JA ESSI MARKOFF
KUVAT KUKKA-MAARTIA RAATIKAINEN

Ulkomailta rekrytoidaan jatkuvasti lisää hoitoalan henkilökuntaa, joten määrä on todellisuudessa huomattavasti suurempi. YLE:n kesällä 2023 tekemän

kyselyn mukaan hyvinvointialueiden tavoitteena vuoteen 2025 mennessä on palkata vähintään 1 000 ulkomaista hoitajaa, joista suurin osa on sairaanhoitajia.

Terveysalan ammatteja säätelee Suomessa Valvira eli Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto. Sen www-sivuilla todetaan, että laillistettavien terveydenhuollon

Valvira myöntää hakemuksen perusteella oikeuden harjoittaa sairaanhoitajan ammattia. Ennen lupaa EU- ja ETA-maiden ulkopuolella koulutetut sairaanhoitajat suorittavat täydennyskoulutuksen. Tässä on menellään Savonia-amk:n opetus.

ammattihenkilöiden tehtävissä saa toimia vain Valviran myöntämän laillistuksen saanut henkilö. Jokainen omassa kotimaassaan kyseisiin ammatteihin valmistunut ottaa yhteyttä Valviraan ja saa tietää, millä tavalla juuri hänen on mahdollista päästä Suomessa omaan ammattiinsa töihin.

Eri maiden käytännöt vaihtelevat – ohjausta tarvitaan

Hello madam, I am a registered nurse from Bangladesh. At present, I am doing my master studies at the University in Finland. I am interested in getting nursing registration in Finland.

- anonymisoitu yhteydenotto SIMHE-ohjauspalveluun

Tämänkaltaisia yhteydenottoja on tullut jo vuosien ajan SIMHE (Supporting Immigrants in Higher Education) -ohjauspalveluun maahanmuuton vastuukorkeakouluihin sekä muiden opilaitosten hakijapalveluihin. Kysyjille opastetaan

Täydennyskoulutukseen kuuluu mm. aseptisen osaamisen vahvistaminen. Savonian hoitotyön lehtori **Leena Koponen** auttaa tässä huomaamaan puutteet aseptiikassa: likaiset kohdat ja kellon ranteessa.

Valvira-polku, ja viime vuosina heidät on voitu ohjata myös hankkeiden pätevyyskoulutukseen, mikäli sellaisia on hakijan asuinalueella ollut käynnissä.

Viime vuosien OKM- ja JOTPA-rahoitteisissa hankkeissa sairaanhoitajilla on ollut mahdollisuus pätevytyä nopeastikin ammattiinsa. Parhaillaan kehitetään pysyviä toimintamalleja sairaanhoitajan tutkintoa tuottaviin ammattikorkeakouluihin pätevytymispolkujen mahdollistamiseksi myös hankkeiden jälkeen. Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäksi aktiivisena toimijana on Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA, joka edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta.

Erilaiset koulutusjärjestelmät haastavat

Maaikman koulutusjärjestelmät eivät vastaa toisiaan, ja se näkyy myös terveysalan ammattissa. Osa ulkomailta tulevista sairaanhoitajista on bachelor- ja osa diploma-tasoisia, eli joillakin on korkeakoulututkinto ja joillakin opistotasoinen tutkinto. Korkeakoulutus on normaalisti pidempi ja vaativampi koulutus, ja näin ollen bacheloreiksi valmistuneiden täydennyspolku Suomessa on myös hiukan lyhempi kuin diploma-tasoisien.

Korkeakoulutuksen saaneita sairaanhoitajia on ohjattu parin viime vuoden aikana pääkaupunkiseudulla kahteen JOTPAN rahoittamaan pätevyyskoulutukseen: Metropoliaan Terveysalan ammattilaisten pätevytymispolku -projektiin (TEAP) sekä DIAKille Sairaanhoitajien pätevyyskoulutukseen. Kaikki Diakin opiskelijat ovat saaneet täydennyskoulutuksen Helsingissä. Harjoittelut on järjestetty Helsingin, Porin ja Oulun seuduilla.

JOTPA rahoittaa myös Sairaanhoitajaksi Suomessa -hanketta, jossa 120 sairaanhoitajaa pätevytyy parhaillaan Laurean, OAMK:n, TAMKin, Turun ja Savonian ammattikorkeakouluissa. Tässä Sairaanhoitajaksi Suomessa -hankkeessa täydennettiin alun perin vain diploma-tasoisien osaamista, mutta hankkeen aikana kohderyhmä laajeni myös korkeakoulutettuihin.

Aiemminkin on tehty paljon töitä ulkomailta tulevien sairaanhoitajien eteen muun muassa Sotesilta- ja Urareitti-hankkeissa.

← Lasten ja nuorten hoitotyön osaamisen vahvistaminen voi olla yksi henkilökohtaisen opetussuunnitelman tavoitteista.

Suomen kielen taidon parantaminen on terveysalan ammateissa olennaista

Kaikissa mainituissa pätevyitysmkoulutuksissa on pidetty keskeisenä suomen kielen taidon merkitystä sairaanhoitajan ammatissa. Metropolian ja Diakin koulutuksissa määriteltiin hakuvaiheessa suomen kielen taitotasoksi B1 (ks. eurooppalainen viittekehys CEFR), mutta siitä jouduttiin paikoin tinkimään. Sairaanhoitajaksi Suomessa -hankkeessa taitotaso testattiin itse, ja sen piti olla koulutuksen alussa vähintään A2.1.

Valvira vaatii riittävän koulutuksen sekä näytön suomen kielen taidosta ennen ammatinharjoittamisluvan antamista. Muualta Suomeen muuttaneiden sairaanhoitajien kielitaidon tason tulee olla Valviran mukaan YKI3 eli B1 eli itsenäisen kielenkäyttäjän taso kielen kaikilla osa-alueilla: kirjoittamisessa ja puhumisessa sekä kuullun ja tekstin ymmärtämisessä.

Laurean koordinoimassa hankkeessa luodaan avoimia oppimateriaaleja suomen oppimiseen. Hankkeen aikana Savonia rakentaa ja pilotoi työpaketissaan Terveysalan suomea 1, 2, 3 -verkkokurssit sekä verkkotaitopajat ja -simulaatiot hoitotyön eri tilanteista. Lisäksi muotoillaan selkeät suomen kielen oppimisen tavoitteet

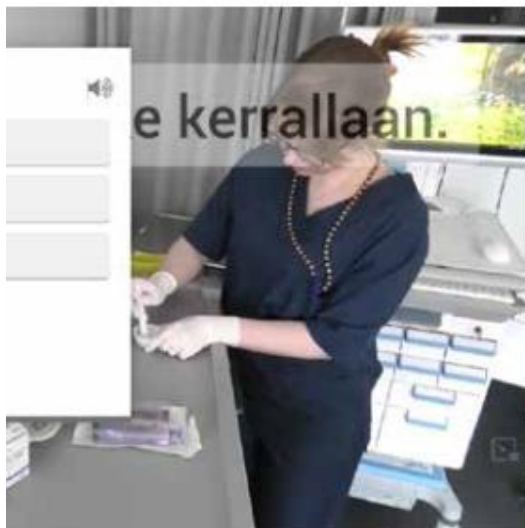
harjoitteluihin. Hankkeen materiaalit jaetaan avoimesti 2024 vuoden lopussa. Verkkokurssseja pilotoidaan parhaillaan.

Terveysalan suomea 1, 2, 3 -verkkokurssien tehtävät pohjautuvat hoitotyön tilanteista laadittuihin 50 dialogiin, joille tehdään hankkeen aikana myös selkomukautukset. Näin sairaanhoitajaksi pätevytyvät voivat nähdä tekstinä sekä kuulla audioista tai videoista puhekielisen dialogin ja lisäksi lukea selkokiellisen version dialogista tekstinä.

– Dialogien tavoitteena on lisätä kuullun ja luetun ymmärtämisen taitoja hoitotyön tilanteissa, toteaa verkkokurssien suunnittelija, lehtori **Kukka-Maaria Raatikainen**.

Savonian simulaatiokeskuksessa on hankkeen aikana videoitu hoitotyössä usein toistuvia tilanteita, kuten kanylointia ja injektoiden antamista. Videot helpottavat asioiden kertaamista ja suomen kielen fraasien oppimista etukäteen, ennen osaamisen näyttöihin kuten taitopajoihin tuleamista.

Videoihin laadittiin interaktiivisia tehtäviä. Näin oppija voi koko ajan oppia lisää hoitotyön tilanteissa käytettävää sanastoa ja tilanteissa tarvittavia fraaseja ja kielen rakenteita. Hän oppii myös kulttuurisia tapoja. Suomessa sairaanhoitaja

Savonia amk:n hoitotyön lehtorit ovat rakentaneet verkkotaitopajan "Lääkkeen anto PEG-letkulla", johon kuuluu Interaktiivinen video tehtävineen. S2-opettajat auttoivat hoitotyön lehtoreita selkeän ilmaisun löytämisessä.

Simulaatioissa yhdistyy hoitotyön kädentaitojen ja suomen kielen osaamisen harjoittelu. Kuvassa **Karina Bellaeva** hoitaa potilaaksi pääsystä S2-opettaja Kukka-Maaria Raatikaista.

esimerkiksi sanoittaa ja selostaa paljon tekemistään, mikä voi olla erilaista oman kotimaan tapoihin verrattuna.

Hoitotyön osaamisenkin vaatii täydentämistä

Pätevyitymiskoulutuksissa hoitotyön ja suomen kielen opinnot on integroitu ja yhteisopettajuus toteutuu käytännössä. Aina, kun opitaan suomalaista hoitotyötä, opitaan myös suomea ja sama toisin päin. Jokaisen terveysalan osaamistaan täydentävän ammattilaisen kanssa tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, jonka mukaan täydennetään hoitotyön ja suomen kielen osaaminen Suomessa riittävälle tasolle. Pätevyityjät saavat oikeuden harjoittaa ammattiaan Suomessa, EU-pätevyityminen ei ole Sairaanhoidajaksi Suomessa -hankkeen tavoitteissa.

Sairaanhoidajaksi Suomessa -täydennyskoulutuksessa varmistetaan, että EU-/ETA-maiden ulkopuolelta tulevilla terveysalan ammattilaisilla on käsitys suomalaisesta sosiaali- ja terveydenhuoltojärjestelmästä, lainsäädännöstä sekä eettisistä

periaatteista. Myös lääke- ja nestehoidon osaaminen on varmistettava eurooppalaiselle tasolle.

Lisäksi on muutamia hoitotyön aiheita, joissa pitää yleensä vahvistaa osaamista, esimerkiksi mielenterveys- ja päihdetyö sekä akuuttihoitotyö. Opetusmetodeina ovat luennot, itsenäiset MOOC-tyyppiset verkkokurssit, pakollisiin harjoitteluihin kuuluvat tehtävät sekä kampuksilla järjestettävät taitopajat ja simulaatiot.

Lähde:
Mäntymaa, Eero 2023. Suomi palkkaamassa tuhat hoitajaa Aasian maista – maksaa miljoonia. <https://yle.fi/a/74-20038606>